СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 265. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 14-го листопаду 1939. — No. 265. Jersey City, N. J., Tuesday, November 14, 1939. VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО — ВЕЛИЧАВА МАНІФЕСТАЦІЯ ДЕРЖАВНИЦЬКОЇ ДУМКИ

НЮ ЙОРК. — Заходами Центрального Комітету українських національних організацій міста Ню Йорку відбулось минулої неділі, 12 листопаду, в Стайвесант Гай Скул Листопадове Свято, яке внаслідок великого числа учасників та святочних точок програми обернулось у величаву маніфестацію української самостійно державницької думки. Приявних було поверх 1,200 осіб. Настрій та запал, з якими приявні зустрічали концертові виступи і святочні промови, вказували, що українська суспільність в Америці не лиш не пригноблена й не знеохочена подіями на рідних землях, але живо зацікавлена долею українського народу та готова і далі йти йому з поміччю у його боротьбі за визволення, аж доки він не осягне повної перемоги. Протисоветські виступи бесідників приявні зустрічали грімкими оплесками, даючи тим вияв своїм почуванням. Бадьорий настрій скріплювали по мистецьки виведені концерворті точки хорів та солістів.

АМЕРИКАНЦІ СВЯТКУЮТЬ „ДЕНЬ ЗАМИРЕННЯ".

НЮ ЙОРК. — Як кожного року, так і цього Америка гідно вшанувала „День замирення", з нагоди якого влаштовано чимало академій з промовами, виголошено багато промов та відправлено по церквах богослуження. Настрій цьогорічного святкування Америки був такий, щоб за всяку ціну зберегти в Америці мир і не допустити до чергової участи Америки в европейській війні. Водночас бесідники підкресляли, що щоб зберегти цей мир, Америка повинна за всяку ціну бути готова оборонити свої інтереси, значить повинна бути сильна й узброєна.

ҐУБЕРНАТОР ОЛСОН ХОЧЕ ПЕНСІЙ ДЛЯ СТАРИХ

САКРАМЕНТО (Каліфорнія). — Каліфорнійський ґубернатор Олсон зробив пропозицію федеральному урядові, щоб той спільно з його стейтом впровадив у життя пенсійні реформи, на основі яких усі люди понад 60 літ життя моглиб діставати місячної пенсії по $50. Ґубернатор Олсон заявив, що хоч він у недавніх виборах був проти пляну „яєць і шинки", на основі якого люди малиб діставати по $30 що тижня, бо такий плян був би руїною для стейту, то це не значить, що він є проти всяких пенсійних реформ. Старшим людям належиться забезпечення, говорив Олсон, і він, як ґубернатор Каліфорнії, буде старатись для старих людей у своїм стейті добитись пенсійного забезпечення, без огляду на те, чи федеральний уряд буде з ним кооперувати, чи ні. Тепер каліфорнійський стейт уже має найвищі федеральні пенсії, бо призначено по $30 місячно для всіх людей по 65 літ і більше. Олсон каже, що й цього замало і він задумує подвоїти пенсії, а вік зменшити до 60 літ.

ХОЛОДНЕ ПРИНЯТТЯ УМАНСЬКОГО.

ВАШИНҐТОН. — Советський амбасадор Уманський, що недавно вернувся з Советів на своє становище у Вашинґтоні, застав там тепер в дипльоматичних колах дуже холодне приняття. Він колись був досить популярний серед „лівих політиків" „нового розділу". Але тепер, коли між Гітлером та Сталіном прийшло до тісної співпраці, ті „ліві" відвернулись від Уманського. Прийдеться тепер Уманському навязувати приязні відносини з німецькою амбасадою, з якою він передтим був у дуже холодних відносинах.

ДОМАГАЮТЬСЯ УСУНЕННЯ УМАНСЬКОГО.

НЮ ЙОРК. — Американська „Соціялістично-демократична федерація" влаштувала в Ню Йорку прилюдне віче, на якім знов гостро тавровано Сталіна за те, що той заключив мир з Гітлером та в той спосіб став „зрадником робітничих інтересів". Бесідники накидались також на советського амбасадора Уманського та говорили, що на основі зізнань бувшого советського ґенерала Кривіцького Уманський є головою ГПУ на Америку. А як такий, він повинен забратись, говорили бесідники. На тім вічу говорив бувший російський премієр з часів револіюції, Керенський. Він казав, що мир Гітлера і Сталіна є тревалий і не треба себе дурити, що він скоро розірветься. Ті два диктатори мають велику погорду і ненависть до демократій і хочуть їх знищити.

ПЕРЕМОГА ДЕМОКРАТІВ У НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Останні вибори до міської ради міста Ню Йорку дали значну перемогу демократам. Вони осягнули вже 12 місць, а правдоподібно дальші обчислення дадуть іще два місця демократам. У той спосіб на 21 міських радних 14 будуть демократи і вони готові ухвалювати ріжні речі наперекір посадникові Ля Гвардії, що є „лівим републиканцем".

СКІЛЬКИ КОШТУВАЛАБ АМЕРИКУ ЧЕРГОВА ВІЙНА

ВАШИНҐТОН. — Голова „Національної Економічної Ліґи", Джан Ґебгард, сказав, що колиб Америка взяла участь у теперішній европейській війні, то вже перший рік коштував би її стільки, що половина всіх коштів з попередньої війни. Не лише втрати в людях зазналаб Америка внаслідок такої війни, але також велике зубожіння та обниження рівня життя щонайменше для цілого покоління. Прийшлиб великі податки, а далі інфляція, говорив Ґебгард.

АМЕРИКА ЗБЕРІГАЄ СВОЇ ВОЄННІ СЕКРЕТИ

ВАШИНҐТОН. — Хоч Америка тепер на широку скалю продає воюючим краям свою зброю, то проте вона пильно зберігає певні свої воєнні секрети й не хоче ними ділитися з іншими краями. З черги інші краї також мають свої секрети, з якими не зраджуються навіть зо своїми союзниками. До таких секретів американської армії належить інструмент, при помочі якого можна дуже легко з літаків поцілювати з надзвичайною точністю ріжні предмети на землі. Проби з тими інструментами дали надзвичайно добрі висліди. Один американський літак з висоти 12,000 стіп поцілив нарисований на землі чердак воєнного корабля в самий комин, у центрі корабля. Америка має також знамениті світляні рефлектори, яких не має ні один інший край.

ҐРІН ПРО ОСНОВИ ДЕМОКРАТІЇ

ВАШИНҐТОН. — Вилйем Ґрін, голова А. Ф. П., опублікував книжку під заголовком „Праця і демократія". В тій книжці він говорить, що демократія буде забезпечена в Америці, коли робітництво дістане більше прав і голосу в заряді краю; коли матиме повну волю орґанізуватись і орґанізованим шляхом висказувати свою думку та коли уряд не буде дуже втручуватись у робітничі орґанізації, навіть коли він не має лихих намірів супроти робітників.

МОРСЬКА ПОДОРОЖ ПОРОМУ

До Ріо де Жанейро, столиці Бразилії, прибув річний пором „Кубанґо", що 9. вересня виїхав з Норфовку, у Вірджінії, докінчивши в цей спосіб найдовшу морську подорож, яку відбув якийнебудь пором. „Кубанґо" плавав довго на ріці Йорк. Він не має радія. Закупило пором одно підприємство, щоб уживати його на ріках Де Жанейро й Ніторей. Анґлійські моряки, яким казали повести пором морем у таку далеку дорогу, спершу не хотіли за діло братися; нині вони не можуть нахвалитись справности порому на океані.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СМЕРТЬ ВІД „СОНЯШНОЇ" ЛЯМПИ

Мати пані Зан з Ню Йорку, не діставши рано звичайної вістки від своєї дочки, попросила телефоном заряд готелю, в котрому дочка жила, щоб він розслідив справу. Заряд післав послугача до готелевої комнати й там застав паню Зан уже неживою. Рослід поліції дозволяє догадуватися, що причиною смерти була електрична струя. Пані Зан мала звичку брати соняшні купелі з електричної лямпи, сидячи в ванні. Вона мабуть дістала через якийсь недогляд удар електричної струї й, стративши притомність, зісунулась у ванну й утопилась.

ПОЛЬСЬКІ ПЕРЕМІНИ

ПАРИЖ. — Новий польський уряд зриває цілковито з політикою давнього польського уряду. Каже, що польська диктатура, зокрема диктатура Пілсудського й полковників, довела Польщу до катастрофи. Цей новий уряд гостро критикує дотеперішнє польське дипльоматичне божище — полковника Бека, польського міністра заграничних справ, що хотів завести в Польщі тоталітаризм на взір націстичної Німеччини. Уряд складає далі вину за військову невдачу на маршала Сміґли-Ридза, як недосвідченого у військових ділах. Тепер його змушено до резиґнації.

ВИЇХАВ ДЛЯ ПРИЄМНОСТИ, ВБИВ ЛЮДИНУ

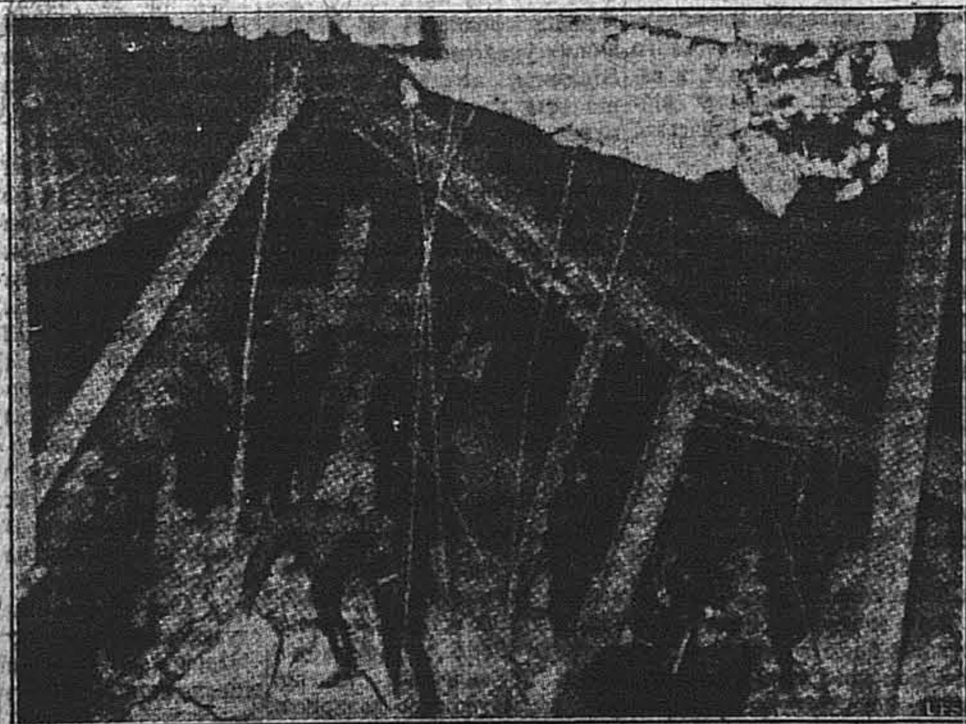
Сальваторе Інаконе, 15-літній хлопчина, вкрав автомобіль, що стояв при дорозі в Бронксі, щоби поїхати на прогульку для приємности. Віхав лише кілька блоків і наїхав на пару людей: 40-літнього Бесно на вбив на місці, а його жінку покалічив так важко, що її відставлено до шпиталю з порясення мізку.

ВИСТАВА ІМІҐРАНТСЬКОЇ ОДЕЖІ

Музей Костюмової Штуки влаштував у своїх кімнатах в домі 630. Пята Ев. виставу костюмів ріжних іміґрантських ґруп, що прибули до Америки від 1725. року дотепер. Вистава буде відкрита до кінця січня.

НІМЕЧЧИНА ТА СМІҐЛИ-РИДЗ І БЕК

БЕРЛІН. — Ще досі не видно, щоб Німеччина мала вже вироблений ясний плян щодо загарбаних польських земель. Одно певне, що забере до Німеччини далеко більше польської землі, ніж це було до 1914 року. Далі виходить на яв, як виглядатиме нова Польща. Буде це давнє російське ґенерал-ґубернаторство, яке обійматиме округи таких міст: Краків, Кельце, Радом і Варшава. Ходять чутки, що є вже кандидати на уряд і в такій малій Польщі. Мають ними бути чолові преставники давньої Польщі, а це маршал Сміґли-Ридз, начальний вожд польської армії й бувший польський диктатор, та полковник Й. Бек, бувший польський міністер заграничних справ. Обидва вони знаходяться тепер як інтерновані в Румунії. І мали заявити згоду, що евентуально підписалиб з Німеччиною мир на німецьких умовах, про що донесли маршалові Ґерінґові. Як би так сталося і це була правда, тоді Німеччина визналаб згадані особи як властивий польський уряд і заключилаб з ними мир.

РАДІОВА СВІТЛИНА З САЛІ В МІНХЕНІ ПО ВИБУХУ БОМБИ.

ЗАКЛИК ВЛАДИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ПРАГА. — Влада Карпатської України видала заклик, звернений до еміґрантів з Карпатської України, бувших членів Першої Центральної Української Національної Ради та Українського Національного Обєднання (УНО). Заклик взиває до єдности, щоб створити певну сконсолідовану силу. Між іншим містить він таке: „Як відомо, в Німеччині й Протектораті існують тільки два орґанізовані українські рухи: націоналістичний і гетьманський. Обміркувавши зовнішні й внутрішні відносини Української Нації, а зокрема її карпатської вітки, прийшли ми до переконання, що карпато-українська еміґрація повинна корпоративно вступити до Українського Національного Обєднання".

НЕ ТЯГНУТИМУТЬ ДО ПОЛЬСЬКОЇ АРМІЇ.

ПАРИЖ. — Примусова військова мобілізація у Франції обняла також і тих, що прибули до Франції на польські пашпорти і рахуються польськими громадянами. Усіх їх змушувано зголошуватись до польської армії, що формується у Франції. Між ними було й дуже багато українців. Багато з них уже втягнені насилу в ряди польської армії. Щойно тепер удалось дістати від французького міністерства війни дозвіл на те, щоб українці, котрих зачисляють до громадян Польщі, могли служити у французькій армії, в якій будуть створені для цеї цілі так звані „чужинецькі леґіони на час війни".

ХТО ВІДГРАВАЄ У ЛЬВОВІ „ПОВАЖНУ РОЛЮ"?

РИМ. — З того, що доходить до Риму через большевицьке радіо, можна догадуватися, що у Львові твориться нова „большевицька аристократія", яка зачинає відгравати поважнішу ролю. До неї належать такі особи як проф. університету д-р Кирило Студинський, музика Василь Барвінський і Петро Франко, що став тепер віцекомісаром Львова. Комісаром є якийсь жид, якого імени годі через радіо добре схопити. Співредактором часопису, що виходить замісць „Діла", став літературний критик Михайло Рудницький.

З НОВИХ СЕНЗАЦІЙ ГАВАСА.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина під Румунією). — Аґенція Гаваса подає, що одержала відомості з Кракова, що є під німецькою окупацією. Каже, що в тому місті перебуває тепер бувший гетьман Павло Скоропадський, що позістає у „постійнім звязку з Митрополитом Андрієм Шептицьким, що то згідно з попередніми відомостями був розстріляний". Аґенція подає далі, що Митрополит Шептицький лежить хорий і вже „не буде могти відгравати далі провідної ролі в політичному житті". Таке мають казати німецькі урядові кола, додаючи, що Митрополит лежить у палаті при катедрі св. Юра, де його стережуть советські офіцири, що разом з ним мешкають.

НІМЕЦЬКІ РОЗСТРІЛИ.

ЛОНДОН. — На основі присуду воєнного німецького суду розстріляно Леона Барцішевського, посадника міста Бромберґ (Бидґощ), ніби за те, що толерував протинімецькі вибухи і намовляв поляків до мордування німців. Закинено йому також неправильності в грошевій господарці фондами міста. В Варшаві розстріляли німці К. Ольховича, власника театру рухомих образів, за те, що літом висвітлював у свому театрі фільму „Зізнання націстівського шпига".

ТЕЛЕҐРАМИ ДО ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ.

ЛОНДОН. — В Анґлії проголошено, що через Northern Telegraph Co. можна висилати приватні телеґрами до таких міст, що опинились тепер під владою Совєтів: Перемишль, Заліщики, Кути, Дубно, Луцьк, Рівне, Берестя Литовське, Білосток, Новгородок, Молодечно, Пинськ, Барановичі, Городно.

ЩЕ ОДНІ „ВИБОРИ".

МОСКВА. — Від 20 листопаду до 20. грудня будуть відбуватися в Західній Україні і західній Білорусі профспілкові вибори. Советська преса подає, що вибори будуть відбуватись „демократичним способом". Вибори відбудуться згідно з постановою Всесоюзної Ради Профспілок, що має осідок у Москві і є центральним орґаном професійних спілок в СССР.

КОЛИ БУДЕ КІНЕЦЬ ВІЙНИ?

ЛОНДОН. — Коли брати під увагу аліянтів, то їхня відповідь на мирові апелі голяндської королеви Вільгельміни й бельґійського короля Леопольда є того роду, що Анґлія і Франція таки не думають миритися з Німеччиною, коли вона остається під проводом Гітлера. Анґлійський король зазначив, що треба скінчити раз назавжди з німецькими нападами в Европі. А французький президент додав, що мова про мир могтиме бути тоді, коли будуть відшкодовані Австрія, Чехословаччина і Польща, яким Німеччина заподіяла стільки кривд.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕНЬ ЗАМИРЕННЯ

Нема цього року „завішення зброї" між головними учасниками того „замирення", що наступило в листопаді 1918 року. Навпаки, є нова війна, викликана у головній мірі тим, що „замирення" з 1918 року не було правдивим замиренням.

Український нарід не зазнав у 1918 році ніякого замирення. Замісць, будучи виснаженим світовою війною, відпочити, був він змушений наново воювати. Замісць „завісити зброю", йому треба було хапати за кріс і йти боронити свою землю. Але й ця дальша його боротьба не принесла йому ніякого „замирення". Українську землю загарбали вороги. А хоч окупанти українських земель тут і там міняються, одні зникають, а другі находять, то всі ті зміни, які вони не булиб і звідки не виходилиб, засадничо положення України не міняють. Вона ще далі у ворожих руках.

Злучені Держави є ще сьогодні одинокими, де можна святкувати „День Замирення" як хто хоче, себто, де можна з цеї нагоди сказати те, що хто думає. Ось та свобода слова довела американців назагал до одного спільного висновку: не варта було проливати американську кров минулої війни і не вартує її проливати тепер. Чи так дійсно буде, годі ще й тепер твердити з певністю. Але такий є загальний сентимент.

Та з цього не виходить, що Злучені Держави будуть держати себе оподалік того, що тепер діється в Европі. Так не є і не буде. І тому вони цілком певно відграватимуть значну ролю і при новім „завішенні зброї". І ось це є те, на що завчасу звертають тепер в Америці увагу. І тому домагаються щораз частіше, щоб аліянти висказались більш отверто і ясно про цілі війни, про те, як вони собі уявляють нове „замирення".

Ось та справа є дуже важна і для українського народу, а зокрема для нас в Америці, що бажалиб допомогти українському народові стати самостійним і державним. Бо так виглядає, що Анґлія далі тупцює біля Совєтів. І таке саме є з Францією. А про Німеччину то вже й не говорити, бо вона з Совєтами в дружбі. Якжеж має виглядати нове замирення в Европі, коли мати на думці Україну? Як має виглядати „новий лад", „нова справедливість", нове запевнення звільнення поневолених народів, коли ніхто з воюючих не бере під увагу того, що не повинно бути „замирення" з Совєтами, як довго вони не зречуться загарбаних насильно чужих земель. Бо коли такі речі не будуть брані під розвагу в новім замиренні, то цілком певно з нього таксамо нічого доброго не вийде, як не вийшло з замирення з 1918 року.

Наше завдання в Америці оті справи разураз видвигати в такий спосіб, щоб американська суспільність уже тепер їх розуміла, а тимсамим і брала в оборону право України на самостійне державне життя.

КАНАДІЙСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ І ВІЙНА

У Канаді є під цю пору чотири політичні партії, що мають більше представництво в доміньяльнім парляменті. І так є ліберальна партія, якої провідником є Мекензі Кінґ, що є під цю пору премієром міністрів. Ця партія є від 4 літ при владі в канадійській домінії і має в парляменті 179 послів на всіх 245.

Дальше є консервативна партія з провідником д-ром Меніоном, католиком, який є провідником опозиції в парляменті. Ця партія має у парляменті представництво, зложене з 39 послів. Дальше є в парляменті партія суспільного кредиту, що в тім році перемінила свою назву на партію „нової демократії". Її провідником у парляменті є під цю пору посол Блекмор, який здається уступить з провідництва, якщо творець і орґанізатор „нової демократії", адвокат Геридж, буде вибраний послом зо саскачеванської округи Кіндерслі. Ця партія має 16 послів у парляменті. Четвертою політичною партією, що має 8 своїх представників у доміньяльним парляменті, є Федерація Кооперативної Господарки, відома в скороченні з анґлійська як Сі-сі-еф. Є це умірковано соціялістична партія. Її краєвим провідником є посол Вудсворт, а парляментарним головою посол Колдвел.

Тепер питання, як ці партії ставляться до европейської війни.

Консервативна партія, це наскрізь льоялістична партія, представниця найбільших багачів, великих фабрикантів і банкирів, всякого роду „біґ шатс" у Канаді, віддана тілом і душею матірному краєві, тобто Анґлії, і радаб йому, як то кажуть, неба прихилити. Вона є за те, щоб матерньому краєві помагати і висилкою війська, і фінансово, а також висилкою середників поживи й усього, що лиш можливе. Вона є за ухвалу примусової військової служби і за те висказується з одобренням її провідник д-р Меніон та інші консервативні посли. У часі минулої світової війни ця партія, будучи при владі таки ухвалила примусову військову службу, не зважаючи на спротив провідника лібералів, покійного Лоріера. В часі минулої війни вона перевела такі шахрайські вибори до парляменту, що „Столипінські вибори" до російської Думи були в порівнянні з виборами, переведеними цею партією, невинною іграшкою. Усім натуралізованим громадянам, хоч би вони були і по 20 літ у Канаді, відібрано тоді право голосу, якщо були роджені в краях, що були у війні з аліянтами, а до голосування допускали „приятельки" воюючих вояків, хоч би вони не мали ще приписового віку до голосування, тобто 21 років. Ця партія все і всюди ставилась ворожо до імігрантів із середущої Европи, а за те завжди, включно з останніми роками, була за фаворитизування іміграція з британських островів.

Ліберальна партія є також за несення помочі матерньому краєві і за ведення війни до переможного кінця при помочі висилки добровільно зголошуючихся вояків. Вона є теж за фінансову й економічну підмогу Злученому Королівству. Вона теж бажає причинитись до перемоги аліянтів у війні, але є рішучо противна примусовій військовій службі. Хоч між нею теж трапляються джінґоісти, одначе їх є там менше. Є це партія дрібної буржуазії і менших багачів та менших фабрикантів і промисловців. Є це партія нижчої тарифи, партія, що не конче противилась би прилученню Канади до Злучених Держав, бо менше в ній засильного привязання до Злученого Королівства. Вона перша допустила до Канади імігрантів із середущої Европи та галицьких українців. Також замітне й те, що коли ця партія була при владі, іміграція з Европи, головно середущої, все була вільніша до Канади.

Партія суспільного кредиту або „Нової Демократії" поставилась до війни трохи менше прихильно як консерватисти і ліберали. Вона ніби то теж заявилась устами премієра Ейбергарта і Гериджа за конскрипцію людської сили й майна на цілі ведення війни, одначе конскрипція майна має попередити конскрипцію людської сили. Через конскрипцію майна ця партія не розуміє конфіскату ощадностей і грошей населення, зложеного в банках, але перенятя домініяльним урядом абсолютної контролі над фінансовою системою краю і також перенятя урядом у свої руки виключної керми над видачею усіх грошей і над монетарним кредитом. У той спосіб уряд був би встані фінансувати всі воєнні потреби через видачу грошей, вільних від обдовження. Щож до оподаткування, то воно мало би бути ступневе, відповідно до доходів і зисків. Хто найбільше користає, той повинен би найбільше платити.

Партія Сі-сі-еф або Вудсворта поділилась у парляменті щодо війни на 3 групи. Провідник партії Дж. С. Вудсворт заявився отверто проти війни в часі ухвали в парляменті заяви про оголошення воєнного стану між Канадою і Німеччиною. Він сказав тоді: „Чи війна що полагодила?" Опісля відповів: „Я відважуся сказати, що вона нічого не полагодила. Це моє переконання. Осуджуйте мене". Таке рішуче становище зпоміж 8 членів заняв лиш один Вудсворт, 65-літня людина і бувший методиський пастор. Парляментарний голова клюбу, Дж. Колдвел, заявився в парляменті, що поміч Канади для Великобританії повинна обмежитись лиш до економічної помочі. Вона не повинна включати ані примусової військової служби, ані висилки війська на бойовий фронт в Европі. До того додав він іще на виборчім мітинґу в Монтреалі, в часі квебекської виборчої кампанії, таке: „Наша партія є того переконання, що всяка інша поміч, крім економічної, дасть нагоду всяким несовісним політикам до піднесення расових кличів, які принесли нашому краєві важкі шкоди в першій великій війні і в наступних роках.

Член третьої Сісіефської групи, посол північного Вінніпеґу А. А. Гіпс, з походження анґлійський жид, заявив, що він не признає ніяких обмежень щодо участи Канади в европейській війні.

„ХАРАКТЕРИСТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ"

Опінія французького професора Генрі де Монтфорт.

Ми вже подавали статтю французького професора зо Школи Високих Міжнародніх Студій, **Генрі де Монтфорта,** про білорусів у Польщі. Тепер у цілях інформаційних передруковуємо статтю цього самого вченого про українців, що появилася в **„Же сюї парту"** з 13-го жовтня 1939 р. в Парижі. У ній знаходимо таке:

„Не входячи в історичні подробиці, які самі собою є надзвичайно цікаві, обмежуся тільки до згадки, що український нарід, довго називаний руським, є словянським, який від давніх часів осів на північ від Чорного моря та над ріками Донець, Дніпро, Бог та Дністер. Він має свою власну мову, національні властивості, ясно відрубні від московських.

„Пічну свій історичний вивід від того часу, коли цей нарід зорґанізувався як нація, цебто від XV-го століття, від часу, коли територія, замешкана тим народом, належала до польсько-литовської держави. В XVII-му столітті цей нарід при ріжних нагодах пробував сформувати певну національну єдність, і це було причиною славних козацьких війн. Війни допровадили до поділу території, замешканої українським населенням, між польську републику та Москву. В наслідок того українська нація звелася майже виключно до селянства. Щойно останнього століття вона починає розбуджувати свій національний партикуляризм. Тоді націоналістичні елементи заступають старі назви Русь, руський Україною, українським і тим зазначують різко свою відрубність від Московщини та москалів. Одначе значна частина населення відносилась довший час до цього руху байдужно і дальше називала себе руською, що в її понятті було ідентичне з російською.

Українці в Польщі.

Створення нових границь Польщі ризьким договором 18-го березня 1921 р., як також рішення Ради Амбасадорів з 14-го березня 1923 р. дало Польщі певну частину території з мішаним населенням, значить, де одна частина не була польського походження. Між тим населенням українці творять чисельну більшість. Вони замешкують полудневo-східню частину Польщі, а в інших частинах також, хоч у незначному числі:

„1. у воєвідствах Станиславів, Тернопіль та Львів; 2. у волинькому воєвідстві (Луцьк); 3. у воєвідстві поліському (Берестя над Бугом); 4. в кількох повітах люблинського воєвідства (східних), головно в околиці Холму; 5. в кількох повітах краківського воєвідства, що творять т. зв. Лемківщину.

„Отже польська територія з українським населенням обмежується до сімох воєвідств, у яких українське населення, згідно зо статистикою, творить менш-більш такий відсоток: Станиславів 70%, Луцьк 69%, Тернопіль 46%, Львів 35%, Берестя 32%, Люблин 3%, Краків 2%. (Професор послуговувався виключно польською офіціяльною статисвикою, яка зачислювала понад 3 міліони „русинів" до окремої групи. — Ред.)

„Всіх українців у Польщі нараховують до 4,700,000. Вони, як бачимо, творять лише в двох воєвідствах більшість. Це населення майже наскрізь селянське. Коло 95% українців у Польщі живуть з рільництва та лісовництва; міщанство, вільні професії, купці, промисловці та робітники українського походження творять отже дуже малий відсоток. — (Також невірно. — Ред.).

Релігійні проблеми українців у Польщі.

„З боку віроісповідання українці в Польщі діляться на дві великі катеґорії: католики грецького, уніятського обряду (уніяти), які замешкують полудневу частину Польщі (Галичина) в числі 2,700,000, (українців греко-католиків нараховується щонайменше 4,000,000. — Ред.), та українців-православних, що до 1918 р. були підпорядковані під московське панування, в числі 1,900,000. — (Також і православних є більше. — Ред.). Інші віроісповідання, як римо-католики, протестанти, ріжні секти і т. п. творять коло 50,000 населення.

„Про греко-католиків можна багато сказати. Вони творять одну церковну провінцію, яку називають галицькою, що обіймає три дієцезії: Львів, Станиславів та Перемишль. Велика більшість священства — це українці й тому вони часто називають свою церкву українською, національною церквою. Тому то духовні школи, семинарії та Богословська Академія у Львові виховують учнів в українському національному дусі. Офіціяльні органи всіх трьох дієцезій друкуються українською мовою. Греко-католицьке духовенство бере дуже активну участь в українському інтелектуальному та політичному житті, як теж монаші чини, між якими оо. василіяни заслуговують на спеціяльну згадку.

„Щодо української православної церкви, то можна сказати, що до 1930 р. вона була під впливом московським, ворожим до ідеї українського націоналізму, та хотіла льояльно співпрацювати з польською державою. Це тому, що українські націоналісти православного віроісповідання старалися націоналізувати цю церкву, домагаючися вживання української мови в православних церквах, в обрядах, іменування українських епископів у дієцезіях, замешканих українцями, як також співучасти світських діячів у соборах, щоб тим робом могти зазначити свою думку в релігійних справах.

„Вкінці Синод Православної Церкви в Польщі задоволив два перші їх домагання, а третє було зреазіоване в луцькій дієцезії, де світські діячі були допущені на релігійні собори в 1934 р.

„Ще одна подробиця, що не має жадної історичної ваги: українські протестанти, хоч їх мало, виказали дуже велику діяльність, головно в околиці Коломиї.

„Маючи ці всі дані, спитаймо, чи українська проблема була дозріла в Польщі? Чи її розвиток дав причини СССР робити рай для українців у Пальщі? Це власне, що остається нам до розсліду".

Цікаво, до яких висновків дійде французький учений. Як появляться друком, то поділимося з ними з нашими читачами.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО У КНЯЖИХ ЧАСАХ

Написав: **І. К.**

(2)

Вхід до города ішов через ворота. Останки давніх городів, городища, осталися дотепер у великій скількості у північних частинах України, що колись мали густіше заселення. Деякі з них, не великі простором, могли служити як охорона для одного роду, чи одної оселі, інші давали захист великій юрбі людей.

Городи, це було єдине сильніше забезпечення словян від ворога. Тільки у городських стінах словянське військо могло ставити поважніший опір ворожим силам. В отвертому полі народня юрба, що йшла без ніякого порядку, пішо, з примітивною зброєю, без одноцільного проводу, — не могла числити на перемогу. Це була причина, що словянські племена безнастанно попадали у владу сильніших і ліпше зорґанізованих сусідів - кочовиків. Так знаємо з літописів, що волинські дуліби були підануванням аварів, а наддніпрянські поляни і сіверяни довгий час платили дань хозарам. Чи ці народи мали який вплив на військовість словян, про це не можна сказати нічого певного.

2. Варяги.

Найбільш трівке значіння для розвитку давнього війська в Україні мали варяги. Це були збройні ватаги скандинавських добичників, що з Балтійського моря річними шляхами прямували до Чорного моря і Візантії. Метою їхніх походів була добича. Вони нападали на слабші народи, грабили все, що тільки мало ціну, добуте майно везли дальше і продавали в інших сторонах. У словянських країнах вони спершу затримувалися лише на короткий час, для грабіжу і торговлі. Але пізніше вони заложили свої оселі серед словян, підбили ріжні племена і стали жити з данин, які платили їм підбиті. В Києві, за переказом найдавнішого літопису, перші з варягів осіли Аскольд і Дир, в половині IX. в. Перші київські князі мають скандинавські імена — династія Рюриковичів була мабуть норманського походження. До кінця X. в. варяги творили основну військову формацію Київської Держави.

Варязькі частини складалися з професіональних вояків, що воєнне діло вважали своїм постійним заняттям, з війни добували прожиток і майно. Старшина над військом звався князь (із скандинавського конунґ), зпочатку це не був титул володаря, а тільки назва ватажка. Князь сам орґанізував свої частини. Ядром війська була дружина, до якої належав рід князя і його близькі товариші та інші певні і вибрані люди. Це була прибічна ґвардія князя, підпора його влади й основа сили. Дружина йшла з князем у похід і при його боці стрічала ворога. Вона була княжою радою, без неї князь не рішав ніякого діла. Дружина користувалася частиною прибутків князя, що йшли із данин підбитих племен (т. зв. полюддя), з торгівлі, воєнної добичі й ін. Зпоміж визначніших членів дружини князь назначав старшин для ріжних частин війська, посадників для городів і волостей та всяких вищих урядовців. Так про Володимира літопис оповідає, що зпоміж варягів „вибрав мужів добрих, розумних і хоробрих і роздав їм городи". В умові Олега з греками згадана ціла низка таких „світлих і великих князів і великих бояр", з норманськими іменами. Нижчу верству дружини творили отроки (назва неясна) або гриди (гридин, гридь, із шведського ґред — меч), вояки ріжного роду і походження, що повнили службу як рядовики.

Крім власної дружини князь користувався також дружинами ріжних ватажків, що наймалися на службу до нього. Такі ватажки укладали умову з князем щодо часу служби і плати; по скінченім реченці вони мали право залишити князя і шукати собі місця деінде. Плата наємним ватагам звалася скот (із шведского „скатт" — гроші, скарб). За оповіданням норвезької саґи конунґ Еймунд діставав від Ярослава Мудрого по унції срібла на рядового вояка на рік і по півтори унції для старшого на човні; пізніше жадав по унції золота для рядовиків і по пів гривні для керманича*). Цю плату військо діставало теж у натурі футрами або іншими цінними річами. До цього вояки мали від князя убрання, харчі і дім на мешкання, що звався гридницею. „Князь Ярослав звелів їм збудувати камінний дім і обвішати його шовками червоними", оповідає Еймундова саґа. Військо брало також частину добичі з ворога; так напр. варяги, що в службі Володимира Великого добули 980 р. Київ, жадали для себе плати по 2 гривні від кожного мешканця міста. Ватажки і вояки, що довший час служили князеві, ставали членами його власної дружини і користувалися всіми її правами.

Одна частина варягів проживала при князі, як його прибічна сторожа. „У короля руського (київського) є такий звичай", пише арабський подорожний Ібн-Фадлан (коло 922 р.), „що з ним на дворі його живе 400 відважних товаришів і вірних людей, що разом з ним умирають і дають себе на смерть за нього. Ці 400 люда сидять під його престолом". Інші частини стояли залогами по городах у ріжних сторонах держави під проводом своїх ватажків, оцих „світлих і великих князів".

На які частини ділилося варязьке військо, не знаємо нічого. Здається найменшою одиницею була залога човна, 40—60 людей. У першій умові Олега з греками (907 р.) воєнну контрибуцію означується по 12 гривень на „ключ", цебто керму корабля. Старший чи керманич човна у війську Еймунда брав більшу плату, вважався отже старшим над залогою човна. В походах Святослава згадуються полки під проводом визначних старшин, як Ікмор, „що після Святослава мав перше місце", і Сфенкел, „що вважався третім по Святославі".

(Далі буде).

*) 1 унція = 1/6 гривні; гривня = фунт срібла.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Листопадове Свято.

Як кожного року, так і цього заходом Українських Злучених Організацій відбулося тут 5 ц. м. Листопадове Свято. Хоч не було великого розголосу, а й дощ ішов то саля Українського Народнього Дому при 14-тій вул. була переповнена.

Свято відкрив відповідною промовою предс. Злучених Організацій, п. О. Е. Малицький. Потім хор української гр.-кат. церкви св. Петра і Павла під проводом дяковчителя п. Шустачка відспівав „Боже великий"; потім парох цеї церкви, о. Сильвестер Журавецький, виголосив вступне слово, згадуючи про історичні події, які були на західньо-українських землях, переповів також дальшу історію нашої України взагалі аж по теперішні часи, напоминаючи зібраних, щоб не тратили надії і спільно дальше працювали аж до здобуття вільної незалежної української держави.

По вступнім слові названий вище хор відспівав сім українських народніх пісень: Ой, видно село, Гей, там на горі, Нема в світі, Їхав стрілець, Журавлі, Козака несуть і Поему України.

Головну промову виголосив парох української прав. церкви св. Володимира, о. Петро Білон, у котрій передав свої враження і свою діяльність як військовий капелян, та подав багато нових інформацій про події підчас українсько-польської і большевицької війни і напоминав теж до спільної праці для відродження української держави.

Скрипкове сольо відіграла молоденька школярка, дочка п. Бзового з Лейквуд, О., знаного українського громадянина, на пяні акомпаніювала також молода школярка, дочка п. Барбера, також знаного працівника і бізнесмена в Клівленді.

Дальше промовляв гість д-р Іван Яців, адвокат з Віндзору, Канада, поділяючися з присутніми своїми вражіннями з подорожі по Европі, спеціяльно по Галичині, котру перший раз у своїм житті бачив, та заявив, що всіх тих гір, сільських старенькіх хат і церков не міг зо собою забрати, але їх відфотографував і потім тут зробив фільму, котру на бажанням зібраних міг би показати. Бесідник заявив, що дуже йому приємно говорити в Клівленді вже другий раз, бо не бачить жадної ворожнечі між українцями на полі церковнім.

Перед закінченням свята хор укр. прав. церкви під проводом п. Тремблюка 5 українських народніх пісень: Ми любим рідний край, Гей, ви стрільці січові, Зажурилась Україна, Вязанка стрілецьких пісень, і Кантату св. Юріеві.

Зібрані були дуже вдоволені як хорами так і бесідниками, не жалували оплесків, одну тільки новину приняли з надзвичайним жалем, а це прочитаний предс. п. Малицьким допис з „Ню Йорк Таймсу", в котрім сказано, що большевицька влада таки замордувала довголітнього Митрополита Андрія Шептицького у Львові.

Збірка на салі принесла $78.03; з відзнак при вступі прийшло $35.96, а збірка в гр.-кат. церкві св. Петра і Павла принесла $56.50. Разом $170.49. Гроші по відтрученні видатків вишлеться до краю відповідно до ухвали делегатів Українських Злучених Організацій в Клівленді.

Теодор Грицей, реф.преси Укр. Злучених Організацій.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Розбудова Українського Будівельно-Позичкового Товариства.

В часі загальної світової кризи дуже тяжко звертати увагу загалу на щоденні біжучі справи. Та життя поодиноких людей, а то і цілих народів, залежне у великій мірі саме від умілої розвязки щоденних питань. Саме тому треба і нам шукати в нашому щоденному житті таких проявів, які вказували б, що навіть у найкритичнішим положенні можна знайти вихід, коли загал матиме ясний погляд про дійсний стан справи **та волю знайти корисну розвязку.**

Ось один приклад.

У 1926 році Українське Будівельно - Позичкове Товариство у Філядельфії було в дорозі до ліквідації банковим департаментом, а впродовж трьох літ воно стало одним з найкращих будівельних товариств стейту Пенсильвенія.

Впродовж одного тільки 1938/39 року це товариство збільшило свій загальний фонд чотирикротно, здвоїло розділені зиски; сплатило $14,000 готівки своїм членам, помогло своїм людям набути доми (нові морґеджі) та мало 5½% зиску з вложеного капіталу.

Хтож поміг цьому товариству вийти на цей здоровий шлях?

Ніхто. Тільки самі члени собі помогли, рішивши, що Українське Будівельно-Позичкове Товариство **мусить не тільки існувати, але й поширити свою працю.**

Якіж пляни має це товариство на майбутнє?

1) На річних зборах, які відбулися 16. жовтня ц. р., збільшено число директорів тому, щоби було більше людей до праці. Кожний член склав приречення, що впродовж найближчих трьох місяців **приєднає одного нового члена.**

2) Управа буде скликувати час від часу господарські наради, де в приступний спосіб можна буде вияснити загалові користі з членства в будівельнім товаристві, способи щадження та методи в набутті та сплачуванні морґеджів.

3) Починаючи з днем 13. листопаду, секретар буде урядувати кожного понеділка від год. 7—9 ввечір, щоб дати змогу всім інтересованим обговорити свої справи та засягнути всім потрібних інформацій.

4) Управа має на думці сфінансувати всі морґеджі наших громадян у Філядельфії й околиці, як теж повести широку акцію між нашими фармерами у стейті Пенсильвенія.

5) Запросити наші **допомогові організації** стати членами будівельного товариства, щоби в той спосіб можна краще помагати своїм членам у набутті реальностей у нашій окрузі.

Як бачимо, то уряд будівельного товариства зробив усе можливе, щоб забезпечити розвій товариству. Тепер черга за українським загалом та нашими запомоговими організаціями показати ділом, як ми розуміємо справу господарської розбудови. Які способи щадження в будівельнім товаристві? Про це в іншій статті.

Коли хто бажав би ближчих інформацій, хай звернеться за ними до секретаря:

W. Gallan,
1134 Atwood Rd., Phila., Pa.

Д-р Володимир Галан.

ГОЛЯНДСЬКА СТОРОЖА НА БЕРЕЗІ МОРЯ.

ГАРТФОРД, КОНН.

Листопадове Свято.

Дня 5-го листопаду б. р. відбулося в нас Листопадове Свято заходом усіх українських організацій.

Свято відкрив голова Громадянського Клюбу, п. Н. Хорнаш. В своїй короткій та палкій промові сказав таке: „Рік тому ми святкували Листопадове Свято з ознаками певних радощів. У нас була вільна Карпатська Україна, а сьогодні, коли червоний кат сіє страшну смерть та знищення на західньо-українських землях, ми мусимо скріпити всі свої сили більше, ніж колинебудь передше, щоб довершити великого діла, якому на імя — Вільна Україна".

З черги церковний хор відспівав три пісні: „Ми жертвою в бою", „Могила" та „Живи, Україно".

Святочну промову виголосив студент гарвардського університету, п. Іван Білинський. Між іншим сказав таке: „Лише справедливість може бути запорукою тривкого миру, а тому, що світ сьогодні далекий від цеї справедливости й знайшов собі чортівські ідеали, які заступають йому Бога та любов ближнього, ми мусимо власними силами виборити собі ту справедливість. Історія народів, це немов би млинське колесо, яке безупинно крутиться в одну й ту саму сторону. Вислід цього кручення майже все однаковий. Це одначе не значить, що виконавче тіло цеї історії має вже згори призначену свою долю. Це тільки доказує, що через послідовне повторювання цих самих подій це виконавче тіло має саме спромогу здобути кращу позицію для свойого існування, направляючи в будучині те, що нищило його в минувшині. Герої Листопадових Днів хай будуть нам прикладом, яким шляхом треба ступати, щоб здобути Україні волю".

В другій частині свята хор відспівав низку пісень, з яких на увагу заслугують: „Слава Україні" та „Прощай, дівчино".

Гром. Н. Хорнаш виголосив кінцеве слово, а потім відспівано американський та український гимни.

Хор під управою дяковчителя п. Похмурського вивязався як слід зо свойого завдання. Дуже гарно випали соля панни Данилюк та п. п. Стисла.

Святочна промова оставила дуже сильне враження на приявних. Підготова свята була ділом святочного комітету, в якого склад входили громадяни: Н. Хорнаш, М. Павшак та І. Саган.

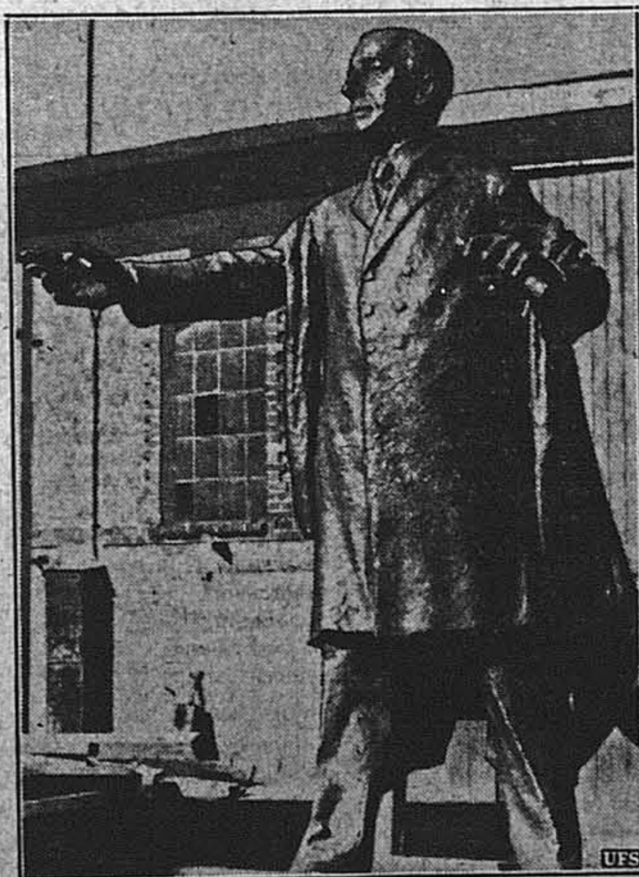
Переведена збірка в часі свята принесла $31.45. Збірка в церкві в часі панахиди по полеглих стрільцях 17 дол. Обидві збірки перевів о. С. Баландюк. По відчисленні розходів гроші розділено по половині: на українську Вищу Школу в Стемфорді та політичних скитальців.

Жертви зложили: $2 о. С. Баландюк; по $1: Н. Хорнаш, М. Павшак, І. Саган, пані Куньдис, В. Стефанів, К. Ярошевич, Е. Данилів, П. Ціжман. Д. Гринчук, Н. Н.

Володимир Лоський.

І ТАКЕ ПОЧТІ ТРАПЛЯЄТЬСЯ

Одно асекураційне підприємство вислало з Конетикоту лист до д-ра Ф. П. Флойда в Бойдтоні, Вірджінія. Почтовий уряд у Бойдтоні переадресував лист до Ліндгерста, у Вірджінії, але він пішов до Лонгерста, в Норт Каролайні. Звідти його заверено й лікар нарешті дістав свій лист.

ПАМЯТНИК ВИЛСОНА
в Познані, котрий німецькі команданти казали усунути з публичного виду, бо, мовляв, він є негарний.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ВАЛІНГФОРД, КОНН.

Зріст союзових членів.

Перший тиждень по союзових зборах пройшов, під оглядом приєднання нових членів, з великим успіхом. Я відвідав відділи 414, 390, 421, 350 і переконався, що до них приступило значне число нових членів. Відділи 59 і 84 роблять заходи, щоб у їхніх містах скликувати організаційні збори. Є надія, що коли піде так далі, то обітницю, яку прирекли на минулих зборах, дотримають. Дотепер найкраще працює відділ 414, бо по зборі приєднав найбільше число нових членів. Про ті збори окремо напишуть секретарі. Назагал треба ствердити, що такі збори приносять хосен. У нашім стейті вже ввійшло в життя, що два рази до року треба скликувати такі союзові збори.

З тих відділів, котрі я відвідав, найкраще поставився відділ 150, бо приєднав найбільше число членів. Він також рішив відсвяткувати ювилей У. Н. Союзу. Відділи 207 та 199, хоч розміщені в фармерських околицях, не лишились позаду, а збільшили свої відділи значним числом нових членів. Також відділ 253 на початку цього місяця почав свою працю. Правда, та праця ще дуже маленька в порівнянні з працею вище згаданих відділів, але це тільки початок. Бо коли там повстане новий молодечий відділ, то він буде дорівнювати відділові 414. Бо там є гарна молодь, лише що вона ходить одинцем. Та за те треба трохи винувати також родичів.

На зборах, які відбулися 5. листопаду, всі приявні заявилися за такий молодечий відділ. З п. Хомином, предсідником, та п. Федором, я відвідав декотрі місця і всі охоче заявлялися, що як лиш повстане відділ, то вони впишуться до нього. Головно йде про те, щоб усі хотіли спільно в тім напрямку працювати. На запит декотрих наших членів, як мається справа в стейті Род Айленд, відповідаю, що там я нещо почали організаційні збори, на котрих виришать, що і як робити.

А Маланчук,
окружний організатор.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в середу, 15. листопаду, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Проситься членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження, як також висилка делеґата на Конґрес Обеднання. Зближається річне замкнення рахунків, тому проситься довгуючих членів вирівнювати свої залеглости. Товариство ненаглить членів з вплатами впротягу року, але при кінці року кожний член мусить мати свої вкладки вирівняні. — М. Баран, секр.

ЛОРЕЙН. О. Місячні збори Тов. У. Н. Союз, від. 50., відбудуться 19. листопаду, в год. 1. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься членів прийти на збори. — М. Шемичик, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103., відбудуться в суботу, 18. листопаду, точно в 2. годині пополудні, в церковній галі, 1231 Скат ул. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на призначену годину, не присилати дітьми або іншим кимнебудь, немов би моя хата зкраю, нічого не знаю. Ми маємо важні справи до полагодження. Кожний член має явитися на збори особисто. Довгуючих членів напоминається вирівняти свої довги до Тов. каси. Проситься членів не відтягатися, бо на вечір церковна галя буде занята. — Т. Танін, предс.; П. Стецик, кас.; Т. Барсук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. З. П. Д. Марії, від. 112., відбудуться в неділю, 19. листопаду, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членкиць прийти на збори, бо будемо мати важні справи до полагодження. Просимо вас, членкиці, конечно прийти на час призначений. Не присилайте ваших дітей або мужів ваших, іно самі прийдіть, бо ми маємо дуже важну справу цего місяця. Як відомо вам всім, що будемо обходити 45-літній ювилей У. Н. Союзу дня 27. листопаду. Тож проситься всіх членкиць зійтись і цю справу на зборах рішити. — Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Соф'я Лазука, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.

ГЕРИ, ІНД. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 100., відбудуться в неділю, 19. листопаду, в 2. годині пополудні, на салі Інтернейшенел Інститут, 15. і Медисон ул. На зборах будуть присутні головний контрольор п. Стефан Куровський і організатор У. Н. Союзу п. Білецький. Приявність кожного члена і членкиці кочно пожадана. Проситься членів довгуючих до відділової каси постаратися вирівняти свої довги до кінця цього року. — Стефан Стечишин, предс.; Гр. Лавровський, кас.; Андрій Цебак, секр.

МИСЛИВИЙ ПОСТРІЛЕНИЙ СОБАКОЮ

Підчас полювання на заяці, Карло Вестер з Джеймставну, Род Айленд, поставив коло себе свою шротову рушницю й став кликати собаку, що побігла задалеко наперед. Вмить собака вчинилася коло пана й ступивши на рушницю, спричинила вистріл. Майже ввесь ладунок шроту пішов мисливому в ногу.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає Степан Куропась.

Пані Осипа Маринів, членка 125-го відділу У. Н. Союзу, Золотого Хреста О.Д.В.У. й інших товариств, покинула цей невдячний світ дня 17. жовтня, а похорон її відбувся 20-го жовтня. Цього літа святкувала ще срібний ювилей подружого життя, а приятелі влаштували їй несподіванку. На ювилейній вечері були щирі побажання, була радість з прожитого життя і віра в будучність, а кілька місяців пізніше та сама пані Маринів, що на ювилейному святі сіяла здоровлям, умирає на недугу шлунка, получену з анемією. Родом з жидачівського повіту приїхала до Америки малою дівчиною. Померла, маючи всього 42 роки. Спокійної вдачі, активна в товариствах, до яких належала, тому заслужила на величавий похорон, бо останню прислугу хотіли віддати їй ті, що її знали і з нею працювали.

Ювилей 30-ліття братства св. Стефана, 221-го відділу У. Н. Союзу, відбувся в нас в неділю, 29. жовтня, в шкільній салі парохії о.о. василіян на Оклей. Програма ювилейного свята складалася з концертової частини, ювилейної вечері і товариської забави. Концертову програму виповнили власні сили відділу, що числить 412 членів. Пані і панна Шпікула, Дмитро Атаманець розвеселяли присутніх піснею, головний радний Шпікула і головний контрольор Роман Смук промовляли, а 7-літній Мирон Куропась деклямував. Кульмінаційною точкою концертової програми була промова головного предсідника У. Н. Союзу, п. Миколи Мурашка. Одногодинна поважна доповідь предсідника про розвій і будучність найбільшої української організації не лише в Америці, але і на світі взагалі, приневолила присутніх уважно слухати. Мало коли можна контролювати нашу публику підчас святочних промов, бо все хтось ворухнеться, закашляє, вийде. Та тим разом публика сиділа як прикована. Значить, слова головного предсідника полонили її увагу, зацікавили її.

Ювилейна вечеря не ріжнилася нічим від наших товариських вечер. Засіли люди без порядку, а по вечері промовляли, як хто вмів, бажаючи ювилятові розвою. Не можна було краще приготовитися з вечерою, бо наперед не можна у нас знати, скільки осіб візьме участь. А на вечерю до братства св. Стефана прийшло два рази стільки людей, як сподівалися. Тому мусіли два рази засідати до столів — було дві вечері. В товариській забаві взяла участь молодь. У ювилею і його програмі взяло участь 500 людей, разом у церкві і в салі. Посвячення нових братських прапорів, що їх справлено коштом 170 долярів, доконав ігумен Ч.С.В.В., о. Амвросій Сеницин.

Організаційні збори У. Н. Союзу в Гемонді, Інд., відбулися в понеділок, 30 жовтня, при участі відділів 68, 107, 80, 111, 100, 437. Збори відкрив секретар 107 відділу У. Н. Союзу, п. І. Матейчук, а ними проводив головний контрольор Степан Куропась. Микола Мурашко, головний предсідник У. Н. Союзу, у своїй промові на організаційні теми ствердив, що відділи У. Н. Союзу в стейті Індіяна за останніх 8 літ не лише що не зростають, але маліють, деякі з них навіть до половини. Питав за причиною того явища і порадою, що робити, щоб зрушити Союзову працю з місця, бо так дальше не може бути. Секретарі відділів, які промовляли в обороні своїх відділів і праці, подавали як причину занепаду своїх відділів: безробіття, байдужність членів, що не приходять на збори відділу, конечність ходження по хатах за вкладками, потреба орґанізатора, бо місцевих людей, яких можна би ще вписати до У. Н. Союзу, скоріше може вписати людина чужа ніж місцева. Секретарі відділів згодилися помагати орґанізаторові У. Н. С., п. Дмитрові Білецькому, який тепер у тому районі працює, а відділи 68, 107, 111 обіцяли побільшити себе бодай до числа 25, так, щоб мати право до одного конвенційного делегата. Слово мали там іще головний контрольор Роман Смук і головний радний Тарас Шпікула. Останній, як секретар 221-го відділу, що числить 412 членів, радив, як можна збільшити відділ і як припнити надмірну суспензу. Треба, казав, ходити по хатах колектувати місячні вкладки, як цього вимагає потреба, бо „як Магомед не хоче прийти до гори, то гора мусить прийти до Магомеда". Секретар 80-го відділу, п. Маркевич, запросив по зборах головних урядників і ще кількох членів до себе в гості.

Організаційні збори У. Н. Союзу відбулись у вівторок, 31. жовтня. На збори явилися урядники або члени відділів 106, 125, 221, 220, 259, 252, 301, 379, 393, 398, 176, 425. Головний предсідник, п. Микола Мурашко, переповів коротко розвій У. Н. Союзу, а вже довше зупинився над тим, що має собою уявляти У. Н. Союз у будучності, і як можна працювати по місцях, а в Шікаґу вокрема над приєднуванням нових членів. Казав, що українці в Америці, котрі не належать до У. Н. Союзу, не належать по найбільшій правдоподібності тому, що мало про нього знають. Тому треба інформувати їх про це, а щоб так робити, треба кожному з нас про У. Н. Союз більше знати. Відчитує скількість усіх померлих членів У. Н. Союзу в Шікаґу від початку заложення відділів, і суми грошей, на які померлі були заобезпечені. У всіх випадках рідні померлих членів виплачено кілька, а то і кільканадцять разів більше, ніж небіщики до каси У. Н. Союзу зложили. Шікаґовські відділи, говорив дальше предсідник, виказують доволі видну активність, а число членів за останніх 8 літ зросло на 800 нових союзовців. Та це замало на Шікаґо, тимбільше, що не всі відділи зростають. Секретарі, як звичайно, говорили найбільше. Були питання і відповіді на орґанізаційні теми. Того роду збори приносять усе користь для обидвох сторін. Шкода, що ми так далеко від Джерзі Сити, говорили по зборах союзовці.

Украньсько - Американський Клюб, це нове орґанізаційнне тіло, що повстало в нас із бувших „гетьманців". З розмови з урядниками цеї орґанізації я довідався, що орґанізація не признає „непомильности" бувшому гетьманові України, Павлові Скоропадському. „Експеримент з гетьманством не вдався", заявив один визначний член цього клюбу, з яким я давніше вів часто дискусії на „гетьманську тему". Тепер, стрінувши його, я здивувався, що могло його так радикально переродити. Тому запитав його про це, а він відповів так: „Нас тут в Америці вчили, що Павло Скоропадський працює невпинно для будови державности України, що має звязки з чужими державами і то по обедвох таборах, та що має в краю і на еміґрації своїх людей і свої орґанізації, одним словом, що він, і лише він, може „щось" для України зробити, бо лише він один має потрібну до цього силу й авторитет. Та останні події показали, що все це була лише леґенда, подібна до польської леґенди про силу польського „моцарства". Тому, на мою думку, настав час перестати дурити себе „нічим", а зате братися до реальної роботи, і тут в Америці".

Пані Анна Василькова, членниця 125-го відділу У. Н. Союзу, одержала покликання бути членом суду присяглих у міському суді на час двох тижнів. Не булоб це чимось надзвичайним, якби не та обставина, що в стейті Илиноїс досі жінки не могли бути членами суду присяглих (ґреннд джурі). Щойно цього року окремим законом допущено жінок до сповнювання і цього роду громадянських обовязків. Пані А. Василькова є отже першою українкою стейту Іллинойс, що стала членом суду присяглих.

ЖЕРТВА БАНДИТИЗМУ.

Едварда Дж. О'Гера із Ст. Луіса, багатого президента Перегонового поля в Стинкі під Шікаґом, убили бандити в його авті.

У вирізці жертва бандитського нападу.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У четвер, 9. листопаду 1939. року помер у Ню Йорку член Тов. Запорозька Січ, від. 117. У. Н. Союзу,

ІВАН РОВІНСЬКИЙ.

Похорон відбудеться в вівторок, 14. листопаду, з похоронного заведення П. Яреми, 129 І. 7. вул., в годині 9. рано до церкви св. Юра на 7. вул. По похоронних відправах відвезеться тіло на вічний спочинок. Проситься товаришів і знайомих взяти участь у похороні.

Покійний родився 7. січня 1888. р. в містечку Микулинці, повіт Тернопіль, Західня Україна. Покійний прожив 51 років. До Тов. вступив 11. лютого 1928. р., до У. Н. Союзу 31. травня 1935. р. Був активним членом в Товаристві. Оставив у смутку жену Антоніну й дочку Юлію і затя Михайла.

Нехай земля Вашингтона буде йому пером!

Гр. Стефанишин, секр.

СИЛЬНЕ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРОДУКЦІЇ ЗОЛОТА В КАНАДІ.

Відповідно до звітів статистичного бюра домініяльного уряду, продукція золота в Канаді сильно зросла в 1938 році. У тім році було випродуковано в Канаді 4,724,117 дрібних унцій золота у вартості $166,-205,990, у порівнянні з 4,096,213 унціями, вартости $143,-326,496, випродукованими в 1937 р. До загальної продукції золота причинилися в 1938 р. провінція Онтеріо, що випродукувала 2,896,477 унцій. Квебек випродуккуванням 881263 унцій. Бритійська Колюмбія 605,617 унцій та Манітоба, що випродукувала 185,-706 унцій. Менші скількості золота було випродукувано в Юконі, Новій Скотії, Алберті і Північно-західніх Територіях. Відповідно до статистики занимає Канада щодо продукції золота третє місце в світі. На першім місці стоїть південна Африка, на другім Сов. Росія, а на другім Совітська Росія а на третім Канада. Провінція Саскачеван виказала найбільший відсоток у прирості продукції золота. Проти продукції золота в перших 6 місяцях минулого року виказали перші 6 місяців біжучого року 62 відсотки приросту. Також у Північно-західніх Територіях дається запримітити значне піднесення в продукції золота.

ВИЧИТАВ ЛЕКЦІЮ ГРАБІЖНИКОВІ

До Берта Колдрена, як він сідав в авто в Денвері, Колорадо, підійшов молодий хлопчище й, показавши револьвер, зажадав грошей. Колдрен сказав йому, що він грошей добровільно не дасть, а грабіжник може, коли хоче, стріляти.

Тоді хлопчище став просити грошей на їжу. „Як так, то це що інше", сказав Колдрен і дав йому трохи дрібних. „О, дайте більше", просив хлопець. „Я знаю, що у вас є більше". „Певно, що є більше, але я не хочу дати". І він сказав хлопчині проповідь на тему, що злочин не поплачується, і казав йому відійти від авта.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Сестрицтва Благовищення, від. 125., відбудуться 19. листопаду, в год. 12:30 сполудня, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. Проситься членів прибути на ці збори. — А. Куропась, предс.; Р. Сидорик, кас.; І. Подола, секр.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(17)

Коли всі були уставлені на своїх місцях і готові до бігу, Тарзан дав знак рукою, щоб випадали. Перший вискочив ізза корчів Дарно зо стрільбою в руках. Не оглядаючись, він біг просто до човна, що колихався на воді, залишений дикунами. Зараз за ним з цілою силою бігли інші члени цеї експедиції.

Та ще не пробігли наші подорожні й третини своєї дороги, коли зза корчів роздався грімкий крик дикунів. „Скорше, Дарно, вони відкрили нас", закричав Тарзан на заді, слідкуючи пильно, звідки прийде перший напад. „Ми, ми не добіжемо!" — закричала розпучливо Дженета, вибиваючися з сил. До неї миттю побіг Тарзан.

Він вхопив її немов перо, закинув собі на плечі і, не тратячи ні кроку, побіг за рештою товариства. Дикуни вже очунялись і зорієнтувались, про що йде. Бо в перший хвилині вони самі не знали, чи білі на них нападають, чи втікають. Зорієнтувавшись, вони в поспіху пустилися за втікачами.

Дикуни задумали в першій мірі перехопити човен, щоб не допустити білих до нього. Опісля вони вже знали, що з білими робити. В них були довші ноги від білих, тому вони, хоч великі й незграбні, досить скоро бігли. Дарно, змірковуючи віддаль до човна і до дикунів, поволі тратив надію, що вони дістануться до човна.